

УДК 336.279

Кіндрацька Г.І.

*к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та аналізу
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна*

СТАН І ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛІКВІДАЦІЙНОЇ ПРОЦЕДУРИ

Удосконалення правового забезпечення банкрутства підприємств –юридичних осіб, зокрема завдяки запровадженню Кодексу [1], сприяє підвищенню ефективності здійснення цієї процедури. Однак все ще залишається проблемою формування обліково-аналітичної системи підприємств в умовах банкрутства

До боржника, який є юридичною особою, можуть застосовуватися такі судові процедури: розпорядження його майном, санація і ліквідація [1]. Однією з поширених процедур банкрутства юридичних осіб є ліквідація, яку застосовують за умови наявних підстав до неплатоспроможного боржника, визнаного господарським судом банкрутом. Ефективність здійснення ліквідаційної процедури протягом встановленого терміну істотно залежить від ліквідатора, призначеного господарським судом.

У законодавчих документах описана послідовність дій під час ліквідаційної процедури, а також перелік документів, які подають до господарського суду. Водночас частина науковців звертає увагу на те, що в законодавстві не наведено вичерпного переліку дій ліквідатора на завершальному етапі ліквідаційної процедури з урахуванням особливостей видів господарської діяльності, розмірів юридичної особи тощо.

Згідно з статтею 65 Кодексу [1], ліквідатор, після завершення всіх розрахунків з кредиторами, подає до господарського суду звіт та ліквідаційний баланс, до якого мають бути додані інші визначені документи. Отже, ліквідаційний баланс є обов'язковим елементом ліквідаційної процедури.

Аналогічна норма є і в Законі [2], яка передбачає, що ліквідатор, у разі ліквідації підприємства, складає ліквідаційний баланс і публікує його (у випадках, передбачених законом) протягом 45 днів після затвердження. При цьому не вирішене питання щодо форми ліквідаційного балансу підприємства-боржника та його тотожності з формою балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства, яке здійснює господарську діяльність.

Загалом вимог щодо форми ліквідаційного балансу не містять обидва зазначені вище документи [1, 2]. З цього часто роблять висновок, що форма та перелік статей ліквідаційного балансу підприємства-банкрута не обов'язково має відповідати балансу (звіту про фінансовий стан), який складають відповідно до вимог національних стандартів бухгалтерського обліку [3]. Такої позиції здебільшого дотримуються юристи, які вважають, що форму ліквідаційного

балансу може вибирати ліквідатор самостійно. Головне, щоб у ліквідаційний баланс була внесена інформація про наявність або відсутність майна банкрута після проведення усіх розрахунків з кредиторами (за винятком розрахунків з учасниками – власниками банкрута).

Водночас, зважаючи на те, що форми ліквідаційного балансу не встановлено, є й протилежна думка: використовувати затверджену форму балансу, за якою підприємство звітувало раніше. При цьому звітним, згідно з [2], є період від початку звітного року до дати прийняття рішення про ліквідацію банкрута. На заключну дату у ліквідаційному балансі мають бути відображені результати стягнення боргів, розподілу активів, власного капіталу та погашення (списання) зобов'язань ліквідованого підприємства.

Такої позиції однозначно притримуються фіскальні органи, які в своїх роз'ясненнях зазначають: ліквідаційний баланс складається за формою №1 – юридичними особами всіх форм власності, окрім бюджетних установ і банків; за формою № 1-м або № 1-мс – малі та мікропідприємства, непідприємницькі товариства, представництва іноземних суб'єктів господарювання та підприємства, які, відповідно до податкового законодавства, ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів і витрат; за формою № 1-дс – суб'єкти бухгалтерського обліку в державному секторі. Ліквідаційний баланс подається до органу ДПС за основним місцем обліку платника і є невід'ємною складовою фінальної Декларації з податку на прибуток.

Ліквідатор має подати ліквідаційний баланс до господарського суду разом зі звітом та іншими документами [1]. Ці підсумкові документи підтверджують виявлення ліквідатором усіх кредиторів і активів, а також проведення інших заходів ліквідаційної процедури щодо боржника. Затверджує ліквідаційний баланс господарський суд, заслухавши звіт ліквідатора та думку кредиторів, і за результатами розгляду ухвалює рішення про ліквідацію підприємства-боржника. Фактично ухвала суду про затвердження ліквідаційного балансу і звіту ліквідатора за своїм правовим характером є судовим рішенням, яке підсумовує хід процедури ліквідації підприємства.

Таким чином, процес систематизації обліково-аналітичної інформації у ліквідаційному балансі та інших обов'язкових документах на стадії ліквідації підприємства має бути вдосконалений, щоб уникнути допущених прогалин у законодавстві, які створюють певні проблеми для всіх учасників.

Список використаних інформаційних джерел

1. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 р. № 2597-УІІ. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597>
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Мінфіну України від 7.02.2013 р. № 73 із змінами і доповненнями. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

УДК 657

*Клименко Я.В.
провідний фахівець економіст
Центральноукраїнський національний технічний університет,
м. Кропивницький, Україна*

ВИПЛАТИ ПРОВІДНОМУ УПРАВЛІНСЬКОМУ ПЕРСОНАЛУ: РОЗКРИТТЯ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ПОВ'ЯЗАНИХ ОСІБ

Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін є важливим етапом під час формування фінансової звітності, адже існування будь-якого зв'язку між сторонами – завжди привід сумніватися в їх об'єктивності, особливо в питаннях професійної діяльності та виконання посадових обов'язків. Зокрема, мова йде про зв'язки, за наявності яких існує обґрунтоване припущення щодо можливостей відхилення від загальнообов'язкових норм та правил поведінки у процесі здійснення розрахунків з метою отримання різноманітних вигід та надання недостовірної інформації у фінансовій звітності.

Суб'єкти господарювання, котрі, згідно з вимогами чинного законодавства, не подають консолідовану фінансову звітність, дані щодо операцій із афілійованими особами повинні розкривати у примітках до фінансової звітності. Методологічні засади формування інформації щодо пов'язаних осіб та розкриття її у фінансовій звітності визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку (П(С)БО) 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін» [5]. Відповідно до вимог даного стандарту, у примітках до фінансової звітності необхідно надавати інформацію щодо виплат, одержаних його провідним управлінським персоналом, а саме: поточних та інших довгострокових виплат, виплат при звільненні та по закінченні трудової діяльності, а також одержані ними платежі на основі акцій та позики, отримані від даного підприємства.

При цьому, згідно тлумачень, наведених у вітчизняному законодавстві, під провідним управлінським персоналом розуміються особи, відповідальні за керівництво, планування та контролювання діяльності підприємства [5]. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО) 24 «Розкриття інформації про зв'язані сторони» [4] надає більш розширене визначення даної категорії осіб. Зокрема, до них належить «будь-який директор (виконавчий чи інший) цього суб'єкта господарювання».